

Asia: VN/15881/2025

Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen SOVA-lain mukainen ympäristöselostus

Lausunnonantajan lausunto

1. Palaute valtioneuvoston päätösluonnoksesta

Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.

Maakuntahallituksen hyväksymä lausunto 24.11.2025 § 109:

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen meri-tuulivoima-alueista ja sitä koskevasta SOVA-lain mukaisesta ympäristöselostuksesta

Kuvaus

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Pohjanmaan liiton lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen ympäristöselostuksesta. Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan lausuntopalvelun kautta.

Merituulivoimasta talousvyöhykkeellä annetun lain mukaan valtioneuvosto voi tehdä päätöksen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamisesta merituulivoima-alueeksi, sen kilpailuttamisesta ja alueen hyödyntämistä koskevista ehdoista. Valtioneuvosto tekee päätöksen työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että valtio-neuvosto tekee päätöksen neljän alueen osoittamisesta, joista kaksi sijaitsee Selkämerellä ja kaksi Perämerellä.

Alueiden käytölle esitetään seuraavat ehdot:

- Aluetta voidaan käyttää tuulivoiman tuotantoon ja myös sähkön jatko-tuotantoon.
- Tehokkuuden on oltava vähintään 5 MW asennettua merituulivoima-kapasiteettia/km².
- Aluetta saa hyödyntää 35 vuotta.
- Kantaverkkoon voidaan liittää korkeintaan 1,3 gigawattia kapasiteettia.

Valtioneuvoston päätökselle tehdään suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain nojalla.

Touko-kesäkuussa kuultiin ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta. Pohjanmaan liitto totesi lausunnossaan, että ehdotetut neljä merituulivoima-aluetta on sijoitettu hyvin talousvyöhykkeellä. Lausunnossaan Pohjanmaan liitto nosti esiin sähkön jatkotuotannon tärkeyden, piti liittymispisteen 1,3 gigawatin kapasiteettirajaa liian alhaisena ja esitti, että myös taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset tulisi arvioida.

Esitetyn 1,3 gigawattia koskevan ehdon tarkoitus on kannustaa hanke-kehittäjiä ratkaisuihin, jotka vähentävät kantaverkkoon liitettävää kapasiteettia ja siten varmistavat liittymiskapasiteetin riittävyyden mahdollisimman monelle hankkeelle.

SOVA-arviointiprosessin ja sen tuloksena syntyvän ympäristöselostuksen tarkoituksena ei ole ottaa kantaa merituulivoimahankkeiden hyväksymiseen tai ottaa kantaa yksittäisen voimalahankkeiden toteuttamiskelpoisuuteen teknisestä, taloudellisesta tai juridisesta näkökulmasta. Tarkoituksena on arvioida itse luonnosta valtioneuvoston päätökseksi ja tuottaa tietoa toteuttamisen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista ympäristölle.

SOVA-arviointiprosessin ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan itsenäisesti kutakin neljää aluetta. Lisäksi yhteisvaikutuksia tarkastellaan kaikkien alueiden toteutumisen tai kahden alueen toteutumisen vaihtoehtoina.

SOVA-arvioinnissa ei tule esiin näkökohtia, jotka puoltaisivat koko päätös-luonnoksen hylkäämistä, vaan tulos on, että talousvyöhykkeelle voidaan sijoittaa merituulivoimaa.

2. Palaute ympäristöselostuksesta

2.1. Mitä haluatte lausua ympäristöarvioinnin toteuttamisesta ja arvioinnin tuloksina olevista vaikutuksista (ympäristöselostuksen luvut 1–5 ja 7)?

Palautteena ympäristöselostuksesta Pohjanmaan liitto esittää seuraavaa:

Pohjanmaan liitto toivoo, että ympäristöarvioinnissa (s. 38) mainitaan ja huomioidaan myös Karhusaaren satama Kristiinankaupungissa.

Jotta mahdollisesta merituulivoimatuotannosta saataisiin kokonaiskuva, vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon kaikki maakuntakaavoissa osoitetut merituulivoima-alueet, ei pelkästään alueet, joilla on tunnistet- tuja hankkeita (s. 66–67, 90, 96). Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu neljä aluetta, joista kaksi sijaitsee Pietarsaaren rannikon edustalla.

SOVA-arviointiprosessissa tarkastellaan useita eri vaihtoehtoja. Yhdessä vaihtoehdossa alueita toteutettaisiin kaksi. Pohjanmaan liitto suhtautuu kriittisesti siihen, että tarkasteluun on otettu ainoastaan vaihtoehto, jossa Selkämeri länsi ja Perämeri pohjoinen toteutuisivat. Näiden valintaa perus-teellaan sillä, että alueet eroavat maantieteellisesti eniten toisistaan. Meri-tuulivoiman tuotantoalueiden valintaperusteet tulee perustella aluekohtai-silla näkökohdilla, ei pelkästään alueen mukanaololla vaihtoehtoisessa skenaariossa SOVA-arviointiprosessissa.

Pohjanmaan liiton mukaan valtioneuvoston päätöksen toteutumisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset on tunnistettu ja arvioi-tu siinä määrin kuin sitä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon päätöksen luonne. Yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden ja siten toteutettavuuden kannalta on tärkeää, että myös vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä rakennettuun ympäristöön, maisemaan ja kulttuuriperintöön arvioidaan. Tältä osin keskeisellä sijalla ovat myös vaikutukset huoltovarmuuteen, turvallisuuteen ja aluetalou-teen. Koska yhteiskunnallinen hyväksyttävyys on merkittävä seikka toteu-tumisen kannalta, nämä pitäisi selvittää riittävässä laajuudessa jo tässä vaiheessa, vaikka SOVA-laissa ei ole tästä säädetty.

Pohjanmaan liitto lähtee siitä, että vaikutusten arviointi on asianmukaisesti tehty perustuen saatavilla oleviin tietoihin ja tietämykseen. Arviointiin sisältyy myös nollavaihtoehto, eli mitkä ovat rajat ylittävät vaikutukset muissa vaihtoehdoissa tuotettavan energian puuttumisesta.

Aluevalinnan toteutumisen lieventämistoimenpiteitä on esitetty vähänlai-sesti, ja enin osa niistä liittyy yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen. Pohjanmaan liitto katsoo, että tärkein lieventämistoimi on tietopuutteisiin vastaaminen. Siten lieventämistoimenpiteitä voidaan tarkentaa, kun tieto ympäristöolosuhteista ja merituulivoimatuotannon ympäristövaikutuksista alueella karttuu.

Pohjanmaan liitolla ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa ehdotettuun seurantaan.

2.2. Mitä haluatte lausua ehdotuksista ympäristövaikutusten lieventämiseksi tai vaikutusten seuraamiseksi ja hallitsemiseksi (ympäristöselostuksen luvut 6 ja 8)?

-

3. Muu palaute

Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.

-

From Margot
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto